

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 6. Pœnitentia honoratur, sovetur à Deo Christo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

verò Redemptore, capienda verba nemo ambigit. Rupertus in Apoc. 19. 11. Imponuntur coronæ sumptō argentō, & aurō, à transmigratio- ne; sive ab iis, qui venerunt de Babylone: quia nobis proficientibus, & reversis ad meliora, per singulas virtutes nostras Dominus coronatur; imò nobis per virtutem pœnitentiæ coronatis, Salvator in singulis coronam accipit. Eadem habet S. Hieronymus hîc. Ramirez in ep. 3. Apoc. 2. 13.

Discumbente eò. Matth. 9. 10. Per corporale convivium, quod Christo Matthæus exhibuit, mysticè intelligitur spirituale convi- vium, quod ei in anima sua paravit, præben- do delicias cordis per hoc, quòd eum in ani- ma totò recepit affectu; aperiens ei osium mentis: de quo convivio ait Salvator. Prov. 8. 31. *delicia mee esse cum filiis hominum,* Dion. Carth. hîc.

Gaudet super eam magis quàm super no- nagesima novem. Matth. 18. 13. Non quòd absolute loquendo, peccator pœnitens melior, aut magis dilectus, sit, quàm multi iusti per- severantes in bono; imò comparando statum statui, meliores sunt innocentes, quàm pœni- tentes: sed hæc ideò dicta sunt; quia de pecca- tore pœnitente habet Christus quoddam spe- ciale gaudium. Id. hîc.

Lacrymis capit rigare pedes ejus. Luc. 7. 38. Pharisei domum Christum intravit non accepturus Judaicos cibos, sed divinam mise- ricordiam largiturus, Nèque accubuit, po- cula saporata melle, floribus odorata, sumptu- rus; sed pœnitentis lacrymas ex ipsis oculo- rum fontibus poraturus. - Deus delinquentium gemitus esurit, sicut lacrymas peccato- rum. S. Chrysol. l. 93. - Venit, pietatis illa, non voluptatis, exhibitura convivium. De- nique & pœnitentiæ ponit mensam, fercula compunctionis apponit, panem doloris in- fert, potum lacrymis temperat in mensu- ra; & ad delicias Deitatis totam pulsat cor- dis sui, & corporis, symphoniam. Organi planctus dat clamorem, citharam per suspiria longa modulatur, gemitus aptat in fistulam: & dum pectus, ipsam conscientiam arguens, sæpe percudit; facit placitura Deo cymbala personare: dumque taliter apportat divinis oculis cibos; totas misericordiæ copias sic re- portat. Id. ib.

Da mihi bibere. Joan. 4. 7. Sitiēbat spiri- tualiter conversionem scemine hujus, omnium- que animarum errantium. Dion. Carth. hîc.

Ego cibum habeo manducare. Joan. 4. 32. Hinc discimus, quanta sit erga homines chari- tas: quasi enim cibum suum putat perditorum hominum conversionem. S. Cyrill. Alex. l. 2. c. 103. hîc.

Meus cibus est. Joan. 4. 34. Hoc est, ut quàm plurimos ad me convertam, meosque Discipulos faciam, & amicos, omnes in me credentes: quorum bona opera, tanquam fru- ctus suavissimos virtutis, sponsum edit, hisque maximè lætatur. Philo Carpathius in c. 5. Cant.

Si manum ejus (Christi) tangere non pos- sumus, advolvamur pedibus: si non possumus

ad caput pervenire, saltē pedes ipsius lacrymis lavemus. Nostra pœnitentia unguentum Sal- vatoris est. Vide, quanta sit misericordia Sal- vatoris. Peccata nostra mali odores sunt; pu- tredo sunt; tamen, si agamus pœnitentiam, propter peccata si ploramus; peccata nostra putrida unguentum efficiuntur Domini. S. Chrysol. hom. 6. in c. 1. Marci.

Cibus ejus pœnitentia mea; & cibus ejus sa- lus mea: cibus ejus ego ipse. An non cinerem, tanquam panem, manducat: ego autem, quia peccator sum, cinis sum; ut manducer ab eo. Mandor, cum arguor; glutior, cum institutor; decoquor, cum immutor; digeror, cum transformor; unior, cum conformor. Bern- ardus l. 71.

§. VI.

Pœnitentia honoratur, fovetur, à Deo, & Christo.

Num. 1.

Figura, & Symbola.

Cumque immolaverit eum in loco, ubi solet maclari holocaustum coram Domino, quia pro peccato est. Levit. 4. 24. Holocau- stum omnis sanctitatis, & innocentie, fuit signum; in quo integra Domino hostia cre- mabatur; nullam inde partem accipientibus hominibus; sicut perfectus, totum se Deo con- secrat. Et in eodem loco maclari jubetur ho- stia pro peccato, in quo offerretur holocaustum. Scilicet qui per pœnitentiæ sacrificium cum Deo in gratiam redit; per omnia similis est ei, qui nunquam deliquit; & eodem loco habe- tur apud Deum. Origen. hom. 5. in Ex. in loco, ubi jugulantur holocausta, ibi etiam hostiæ pro peccato: quò scilicet intelligat, qui pec- cavit, & pœnitet, & conversus ad Dominum, contribulati Spiritus hostiam jugulat; in loco Sancto stare; & sociari his, qui pertinent ad Deum, Pinna Ethol. 2. 14. Theodoretus q. 4. ad demulcendos oblatores: ut cognoscant, se non esse alienos à Sanctis cum per pœnitentiam sanantur.

Ille radet cesariem &c. Deut. 21. 12. Præcepit Dominus filiis Israël, cum, hostibus devictis, inter captivos vidissent aliquam mu- lierem pulchram, quam vellent in uxorem du- cere. Sic Sponsa Christi debet prius deponere vestem, in qua capta est, id est, pristinos mo- res, quos sub diaboli captivitate habebat. Ra- dere novacula abnegationis propria cesariem; id est, omnes terrenas curas: circumcidere un- gues, tollendo omnem affectum rapacitatis: sedere unò mense, id est, quietè, & tranquil- lè, pristinam vitam recogitare; perpendendo, quem patrem habuerit, nempe diabolium &c. de Ponte tom. 2. l. 6. Exh. 37. §. 3. in Cant. 3.

Ponens in thesauris abyssos. Pf. 32. 7. id est, peccatores faciens lapides pretiosos per pœnitentiam. Hugo Card. hîc.

Qui sanat contritos corde, & alligat contritiones eorum; qui numerat multitudinem stellarum &c. Pf. 146. 3. 4.

Quæ consequentia juxta literam: & alligat contri-

contritiones eorum, qui numerat multitudinem stellarum? illos, qui antea contriti fuerant, & postea sanati, vertit in stellas. Arcones in II. I. Disc. 6.

In manu ejus calculus, quem forcipe tulerat de altari. Isa. 6. 6. Calculus hic Symbolum est poenitentiae, & contritionis. Carbo hic fuit carbunculus. Objicies: quomodo ignis altaris nutriri potuerit carbunculis: Resp. in ignem immixtos fuisse carbones; sed vi ignis conversos fuisse in carbunculos: ut significaretur vis nostri altaris holocausti, poenitentiae scilicet: per quam peccatores, qui erant, instar carbonum, frigidi, & nigri, in carbunculos, gemmasque, evadunt; puta fiunt carbunculi per charitatis ardorem, vel Smaragdi per castitatem, vel adamantes per patientiam, & fortitudinem. Hinc Ps. 17. 9. *Carbones succensi sunt ab eo:* nec tantum succensi, sed & in gemmas divinitus conversi. Ita legimus S. Vincentium Ferr. duos reos: cum ad supplicium ducerentur, sua exhortatione ad tantum dolorem accendisse; ut facies eorum in carbones quasi versa fuerint, itaque expirarent. Cornelius hic. *In manu ejus calculus.* Hebr. *carbo.* Hieron. *carbunculus;* & subdit: ex quo intelligimus, altare Dei plenum esse carbunculis. Cornelius hic.

In cubilibus, in quibus prius dracones habitabant, orietur viror calami. Isa. 35. 7. An non S. Magdalena cubile fuit draconum, cum possessa fuit mente & corpore, à septem demoniis? sed iis à Christo ejectis, quantae lacrymarum aquae ex hoc deserto prodierunt? quantus viror charitatis, orationis &c. Cornelius hic.

Erunt lebetes in domo Domini quasi phialae. Zach. 14. 20. Lebetes erant ollae, in quibus coquebantur carnes victimarum DEO oblatarum. In phialis adolebatur thimiama; libabatur, excipiebatur sanguis victimarum. Ecclesia de S. Magdalena: fit ex lebeate phiala, in vas translata gloriae, ex vase contumeliae. Cornelius hic. Ostendit, animos carnales, in quibus plurima ebulliebant vitia, Evangelii tempore ita immutandos, ut solum amorem Dei, & proximi, aliasque virtutes Christianas, spiraturi sint. Besseus D. 21. Pent.

Imponit in humeros suos gaudens. Luc. 15. 5. Ovis errans pastorem vicit; ut relictiis nonaginta novem, unam sequeretur; inventamque gestaret, non ageret. S. Chrysol. hom. 31. in I. Cor. Nunquam Pastoris humeris frueretur, si à Pastore non aberrasset. Quid gestas, bone JESU! in dorso tuo? Ovem, Ovem? num lanam suam te texit? num lacte copiosius pavit? num foetu geminato gregem auxit? num te sequendo fatigata est? Imò fugiendo à me, & mihi, & gregi, obfuit. Sed apud Pastorem bonum non erravit; si se sinit reperiri, quae diu erravit. Oliva l. 10. Strom. §. Nigra sum, sed formosa.

Sicut papyrus ex immundis, veteribus, & in sterquilinio collectis, pannis conficitur: sic DEUS ex peccatoribus Sanctos eximios efficit; in quorum mentibus, velut in alba papyro

singulares format characteres, id est, caelestia dona, & gratias speciales. Diez. cont. 2. D. 10. Pent.

§. 2.

Exempla

Primum David.

Ex illis duobus filiis Davidis, Amnon, & Salomon, senior erat Amnon; ad quem proinde regnum spectaret; junior Salomon. Et nihilominus Deus ita rem disposuit; ut junior potius regnaret; ut pater 3. Reg. 1. 39. Ratio forsitan esse potest: quia Amnon filius erat Davidis adhuc innocentis; at verò Salomon filius Davidis jam poenitentis. Mendoza in I. Reg. 3.

Lavabo per singulas noctes lectum meum. Ps. 6. 7. Lavabo per singulas noctes lectum: ideo meruit David, ut ex ejus familia Virgo eligeretur, quae nobis partu proprio Christum ederet. S. Ambros. l. 2. de poenit. c. 8.

Beatus vir, cui non impudavit Dominus peccatum. Ps. 31. 2. Licet secundum cor Dei non esset, quod ille peccavit; tamen secundum cor Dei fuit, quod pro peccatis suis congruam poenitentiam satisfecit. S. August. hic.

Ego autem, sicut oliva fructifera in domo Dei, speravi in misericordia Dei. Ps. 51. 10. Cujus vox hac tanta plena fiducia? an Abelis? an Enos? an Enoch? an Jeremiae in utero matris sanctificati? Davidis est: & quidem non innocentis, sed adulteri; non luctantis cum Goliath, sed foeminae succumbentis. Psalmus iste primus est post quinquagesimum. Tu olea? & quidem fertilis, in domo DEI es? & ubi voces ille, miserere mei Deus? scit David, Dei misericordiam ad delicias usque, & decora, peccatoribus indulgere: scit, post scelus, non tantum non abjectum se esse à Domino, sed erectum altius. Et quidem nusquam se, ante peccatum, tam splendide vocabulorum ornavit: doctus, clariore nos fore post culpam, si poeniteat culpa. Dices tu: sed quid, post innumera beneficia à Deo accepta, contra eum rebellavi; qui fluvii sufficient ad mundandum me? quomodo ignoscat DEUS post adoptionem rebellanti? Imò quia plurima praestitit, praestabit plura: dedisse causa erit, ut deb. Vanus ergo timor eorum, qui Deum infestorem sibi fore putant; quae indulgentiorem in se sunt experti. Oliva t. 2. Strom. §. Ego autem sicut Oliva.

Liber generationis Jesu Christi filij David. Matth. 1. 1. David propter peccati sui confessionem, meruit, ut inter alios Reges Israel, in catalogo primogenitorum Christi, ipse solus Rex semel, atque iterum, diceretur: *Jesse genuit David Regem; David autem Rex genuit Salomonem,* Matth. 1. 5. 6. Mendoza in I. Reg. 3. speciales favores Dei erga poenitentes.

Ex ea, quae fuit Uria. Matth. 1. 6. Delicti meminit; non ut ladar Regem, sed poenitentem laudet. Nam Evangelista totus est hic in Davide sublimando: ideo prius dicit Christum filium Davidis, quam Abraham: deinde,

deinde, inter omnes Reges descriptos, solum Davidem dicit regem; & quidem bis; ob duplicem pœnitentiam duplicis peccati: adulterii, & homicidii. Licet Abraham sit *Pater omnium credentium*, Rom. 4. 11. David est Pater, & Princeps, pœnitentium. Sylveira hic in additionibus. Sed cur Manasses v. 10. Regis titulo non honoratur? cum verè fuerit pœnitens? Resp. quia primus David in pœnitentia: imò David pœnitens in genealogia præponitur innocenti Abraham. Velloso in Judith. 5. Paran. 47. Non veretur adulterium meminisse; ut legitimam, & regiam prolem narret. Et quid magis suspectum ad regiam prolem, & legitimam, quam adultera conjux? Tamen hoc adulterium tot lacrymarum expiatum, adeo obliteratum fuit, quasi nunquam existisset; sic nihil nocuit, quò minus legitimam, & regiam, familiam inde David stabiliret: Jam David quasi Joseph habetur, & Bersabee Susanna. Bæza t. 2. l. 8. c. 3. §. 7.

De domo David. Luc. 1. 27. Quid fuit necesse, Evangelistam Joseph jultum, virum MARIE, de domo David adulteri, & homicidæ fuisse, dicere? Ratio: ut ostendat: quòd Dominus peccatores non respicit; sed recipit pœnitentes. Hugo Card. hic.

Secundum. Petrus.

Surrexit Dominus verè, & apparuit Simon. Luc. 24. 34. Redivivus Dominus quem alloquitur? Joannem? an Petrum? O-liva. l. 7. Strom. §. Ascendens in altum.

Pace agnos meos. Joan. 21. 15. Quas Christus claves Petro promiserat, Matth. 16. 19. hic tradidisse videtur. Jam Petrus pœnituerat; *flevit amarè* Matth. 26. 75. Petrus Dam. l. 56. respectum Christi sequitur fletus Petri; & lacrymarum amaritudo anti-quæ dignitatis dulcedinem instaurat. Aptior visus est exhibendæ misericordiæ, ex quo magis illà eguit. Ut enim virga Moysis adhiberi cepit ad prodigia, ex quo anguis facta. Ità Petro oves traduntur post lapsum. Id. l. 11. Strom. §. Saulus adhuc spirans.

Domine, hic autem quid? Joan. 21. 21. Non vanè Joannes, qui solitus erat describere seipsum ab una conditione; scilicet quem diligebat JESUS, modo describit seipsum à casu super pectus in cœna, & actu interrogandi de proditore. Sed usus est tot præcipuis benevolentia, familiaritatis, ac fiducia indicis: ad significandum; in quem gradum post Christi negationem Petrus ascitus fuerat: ut scilicet ipse Petrus interroget pro Joanne tam dilecto, tam domestico ipsi JESU: qui Petrus, antequam negaret Christum, interpellabat Joannem; ut interrogaret JESUM: ut intelligamus, in magis internam amicitiam DEI adscribi quandoque homines post crimina, quam antè habuerant. Cajetanus hic. S. Thom. Aqu. 3. p. q. 89. a. 3. ad 3. quia tunc innocens erat; at nunc post negationem pœnitens. Nescio enim, quò pacto, qui ad

Polyanthe. Sacra. Tom. II.

pœnitentiam rodit, majorem ad Deum accedendi fiduciam acquirit.

Ut veniente Petro saltè umbra illius Erc. Actor. 5. 15. Cur Petrus umbrâ factè miracula, & sanat? quòd de nullo alio Sancto legitur. Lyranus: ponitur differentia Petri ad alios Apostolos in operatione miraculorum; nam alii Apostoli curabant infirmos per tactum manuum, sicut dicitur supra v. 12. *per manus Apostolorum*: Petrus autem non solum per tantum, sed etiam per umbram; quòd est majus. Concessum hoc illi privilegium, quia pœnitens. Sylveira hic q. 12.

Tertium. Paulus.

Spirans minarum. Act. 9. 1. Ecce Paulum, infensissimum Christi nomini, gloria, doctrinæ; cujus conabatur evertere domum, Ecclesiam, Evangelium, existimationem, barbarâ crudelitate incensus. Et tamen, cum in furoris apicem pervenisset; eum Christus in militiam suam invitat; damna, & injurias, condonat; confert titulum, & dignitatem Apostoli, exceptâ Pontificiâ jurisdictione, cum Petro adæquat miraculis, gloriâ & doctrinâ. Oliva t. 1. conc. 15.

Magna quidem Petri, & Joannis, testimonia: sed suspiciosus aliquis dixerit, quòd erant domestici. De illius autem (Pauli) qui hostis antea fuit, deinceps verò pro illo moritur, quis dubitet amplius, illius verum esse testimonium? Miratus sum certè Spiritus S. dispensationem, quòd aliorum quidem epistolas parvò numero circumscriptis; Pauli autem, antea, sui persecutoris, quatuordecim esse concessit. Non enim eò, quòd minor esset Petrus, aut Joannes, præcedit gratiam, abste: sed quòd dubia non esset gratia illius, qui antea esset inimicus, & persecutor, plura concessit eum scribere. S. Cyrill. Jerof. Catech. 10.

Quartum. Mattheus.

Remittuntur tibi peccata. Matth. 9. 2. Quare Publicanus, qui major videtur in crimine, major habetur in munere? Nam mox Apostolatûs prædictus dignitate, non solum ipse accepit, sed etiam aliis tribuit, indulgentiam peccatorum; totum orbem splendore Evangelicæ prædicationis irradiat. Et paralyticus solâ digna veniâ vix habetur. Vis nôsse, quare plus consecutus sit Publicanus? quia, juxta Apostolum Rom. 5. 10. *ubi abundavit delictum, super abundavit gratia.* S. Chrysol. l. 30.

Nota; solum S. Mattheus, & Joannes, simul Apostoli, & Evangelistæ. Si tantum donum datur Joanni ob suam virginitatem, & puritatem; hoc concessum Mattheo ob suam pœnitentiam. Sylveira in Apoc. 4. 7.

Quintum. Magdalena.

Vides hanc mulierem? Luc. 7. 44. Cui Christus D. laudat Magdalenam in præsentia, cum Baptistam non laudaverit, nisi abeuntibus discipulis? Ostendit Christus, quanti assidue

N n n

pœni-